

ግለገብ

የሥራ ክፍፍል

በኮልጌ ቀራኒዩ ክፍለ ከተማ አካባቢ የሚኖሩ እህትና ወንድም ነበሩ። ሁለቱም የሥርዓተጾታ ክበብ አባላት ናቸው። ወንድምዬው በሥራ ክፍፍል አያምንም፤ ሥራም አይወድም፤ የቤቱን ሥራ ሁሉ የምትሠራው እህቱ ናት። በክበቡ ብዙም ተሳትፎ የለውም። እህትዬው ግን ብዙ ስለምትሳተፍ ከክበቡ በርካታ ቁምነገሮችን ተምራለች።

*****“እህትየዋ የሥራ ጫና ስለበዛባት ምን የምታደርግ ይመስላችኋል? ወንድምየው በሥራ ክፍፍል የማያምነው ለምንድን ነው?”*****

ሆኖም በቤት ውስጥ ባለባት የሣራ ጫና ምክንያት የትምህርት ውጤቷ ከጊዜ ወደጊዜ እየቀነሰ መጣ። በዚህም በጣም ተቆጨች። መብቷን በማስከበር ውጤቷን ለማሻሻል ወሰነች። ቤተሰቦቿ ባሉበት ጮክ ብላ፣ “ለመሆኑ ምግብ ማብሰልና ሕፃናትን መንከባከብ ለሴቶች፣ የሀብት ባለቤትነት፣ የመወሰንና ሥልጣንን ለወንዶች ብቻ የሰጠው ማን ነው?” አለች። ወንድሟ፣ “አያቶችሽ ይሆናሏ!” አላት። እሷም፣ “ያለንበት ዘመን ይህን አስተሳሰብ አይፈቅድም፤ ይህ አስተሳሰብ በማንኛችንም ቤት ውስጥ ሊኖር አይገባም” አለችው።

አባትዬው፣ “ዛሬ ምን አዲስ ነገር መጣ ልጄ?” አሏት። እሷም፣ “ለውጤቴ መቀነስ ምክንያቱ ገብቶኛል” አለች። አባትዬውም ቶሎ ተረዷት። “ልጄ ሁሉንም ነገር አውቃለሁ! ከወንድምሽ ጋር ርስበርሳችሁ ትተጋገላችሁ ብዬ ነው፤ የቤት ውስጥ ሥራውንም እኩል ተከፋፍላችሁ የምትሠሩ መስሎኝ ነው” አሏት።

“አባዬ ወንድሜኮ የሚያጠፋው እያወቀ ነው፤ የሥርዓተጾታ ክብብ ተጠሪያችን ‘በወንድና በሴት መካከል ሥነሕይወታዊ እንጂ ሌላ ልዩነት የለም’ ብላለች። በመሆኑም፣ በቤታችን ውስጥ ልዩነት ሳይፈጠር፣ ላንዱ ባለማዳላት፣ በማኅበራዊ ኑሯችን እኩል እንድንሆን ሊደረግ ይገባል፤ የድሮው አመለካከት እዚህ ላይ መቆም አለበት!” አለች ምርር ብላ። አባቷም፣ ወንድሟም፣ እናቷም ትክክለኛነቷን ተረዷት። አባቷም፣ “በይ ልጄ፣ ከዛሬ ጀምሮ ሁላችንም የቤት ውስጥ ሥራችንን እኩል ተከፋፍለን እንሠራለን” አሏት። በቤተሰቡ አዲስና የተሳካ የሥራ ክፍፍል መሥመር ተዘረጋ። እሷም በትምህርቷ ጥሩ ውጤት እያስመዘገበች በሕግ ትምህርት በዲግሪ ለመመረቅ በቃች።

1ኛ ቀን

ማዳመጥ

በአውራ አምባ
ማኅበረሰብ
የሥራ ክፍፍል

ባዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት ለጥያቄዎች በጽሑፍ መልስ ስጡ።

ሀ. “ለጋ ዕድሜ” ማለት ምን ማለት ነው?

ለ. “ተመሳሳይ አመለካከት ያላቸው” የሚለው ምንን ይገልጻል?

ሐ. በማኅበረሰቡ ወጥ መሥራትና እንጀራ መጋገር የማን ተግባር ነው?

መ. በጽሑፉ ውስጥ የወንድ የበላይነትን የሚገልጸው ሐሳብ የትኛው ነው?

ቃላት

በ“ሀ” ረድፍ ያሉትን ሀረጎች በ“ለ” ረድፍ ካሉት ቃላትና ሀረግ ተስማሚያቸውን በመምረጥ አዛምዱ።

ሀ

- 1. ወጣ ወረደ
- 2. የጎረቤት ስብስብ
- 3. ልምድ መቅሰም

ለ

- ሀ. መንደር
- ለ. ተሞክሮ መጋራት
- ሐ. ተንገላታ

መነጠል

የሚከተሉትን ጥምር ቃላት ነጣጥላችሁ ጻፉ።

ምሳሌ፡- እጀርጥብ → እጅ ርጥብ

ሀ. አየርወለድ	ሐ. ልበቢስ	ሠ. ደመበራድ
ለ. ቤተዘመድ	መ. ሠርቶአደር	ረ. ውሃገብ

2ኛ ቀን

ማንበብ

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቃላችሁ መልሱ።

- ሀ. ሥዕሉ ስለምን የሚገልፅ ይመስላችኋል?
- ለ. የሥራ ክፍፍል ለምን ይጠቅማል?

2. ለሚከተሉት ጥያቄዎች በምንባቡ መሠረት ትክክለኛ መልሶችን ጻፉ።

ሀ. በአባትና በልጅ መካከል የስራ ክፍፍል በተመለከተ የተደረገው ውይይት በምን ተቋጨ?

ለ. የሥራ ክፍፍልን በተመለከተ የዘመኑ አስተሳሰብ ምንድን ነው?

ቃላት

1. የሚከተሉትን ቃላትና ሐረጎች ፍቻቸውን በቃላችሁ አብራሩ።

ሀ. የሥራ ክፍፍል ሐ. የሥራ ጫና ሠ. ሥርዓተጾታ

ለ. ሥነሕይወታዊ መ. አለማዳላት

2. የሚከተሉትን ቃላትና ሀረግ በዐረፍተነገሮች ውስጥ በማስገባት የቃላቱንና የሀረጉን አውዳዊ ፍቺ በፅሁፍ መልስ ስጡ።

ሀ. ጫና ለ. ተቆጨች ሐ. ድሮ መ. ምርር ብላ

መጻፍ

1. “በቤት ውስጥ ያለኝ የሥራ ድርሻ” በሚል ርእስ ተገቢ ሥርዓተነጥቦችን በመጠቀም አንድ አንቀጽ ጽፋችሁ በክፍል ውስጥ አንብቡ።

3ኛ ቀን

ማዳመጥ

በአውራ አምባ ማኅበረሰብ የሥራ ክፍፍል

ለጥያቄዎቹ ትክክለኛውን መልስ በምንባቡ መሠረት በቃላችሁ ስጡ።

ሀ. የአውራ አምባ ሴቶች ከሌላው ማኅበረሰብ ሴቶች በምን ይለያሉ?

ለ. ምንባቡ ስለምን ያስተምራል?

ሐ. የአውራ አምባ ማኅበረሰብ የሌሎችን ሰዎች ትኩረት የሳበው ለምን ይመስላችኋል?

ቃላት

ለሚከተሉት ቃላት ፍቻቸውን በጽሑፍ ስጡ።

ሀ. እንግልት ሐ. ሥልጣን ሠ. ነቀፌታ

ለ. እንጀራ መ. ጠመደ

ማጣመር

የሚከተሉትን ቃላት በማዛመድ ጥምር ቃል መስርቱ

ተጠማሪ ቃላት

- 1. ነገር
- 2. ዓይን
- 3. ቤት
- 4. ልብ
- 5. ነፍስ

ተጣማሪ ቃላት

- ሀ. መጽሐፍ
- ለ. ጡር
- ሐ. ገብ
- መ. ፈጅ
- ሠ. ቢስ

4ኛ ቀን

ማንበብ

1. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቃላችሁ መልሱ።

ሀ. ሥርዓተ-ጾታ ማለት ምን ማለት ነው?

ለ. ስለሥራ ክፍፍል ከቤተሰብ አባላት ጋር ውይይት አድርጋችሁ ታውቃላችሁ? ለምን?

2. የሚከተሉትን ጥያቄዎች በምንባቡ መሠረት መልሱ።

ሀ. ሥራን በተመለከተ “በወንዶችና በሴቶች መካከል ምንም ልዩነት የለም” ሲባል ምን ማለት ነው?

ለ. የምንባቡን መልዕክት በሁለት ዓረፍተነገሮች ለጓደኞቻችሁ በቃላችሁ ግለጹ።

ቃላት

1. በሚከተሉት ቃላትና ሐረጎች ዓረፍተነገሮችን ሥሩ።

ሀ. እየቀነሰ ለ. አዲስ መንፈስ ሐ. ጠፋ

2. ለሚከተሉት ቃላት ተመሳሳይ ፍቻቸውን ያፉ።

ሀ. ፈጠረ ለ. ነቀፈ ሐ. ተጋራ መ. ተረዷት

መጻፍ

በቤተሰባችሁ ውስጥ ስላለው የሥራ ክፍፍል አንድ አንቀጽ ጽፋችሁ ለመምህራችሁ አሳዩ።

ግለንባብ

ያለእድሜ ጋብቻ

ያለእድሜ ጋብቻ ወላጆች በራሳቸው ፍላጎትና ውሳኔ ብቻ ሴት ልጆቻቸውን ገና በለጋ እድሜያቸው የሚደረጉ ልማዳዊ ጋብቻ ነው። ይህ ዓይነት ጋብቻ በሃብት በመደለልና ዝምድናን በመሻት “ሃብት ንብረቴ ሳያልቅና ከመሞቴ በፊት ልጄን ከጥሩ ሰው ላስጠጋት” የሚል ባህላዊ ስርአትን በመከተል ይፈጸማል። በርካታዎችን ለጤና፣ ለማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ቀውስ ችግር የሚያጋልጥ ጎጂ ልማዳዊ ድርጊት ነው።

“ወላጆች ልጆቻቸውን ያለዕድሜያቸው ከዳሩ የሚገጥማቸው ችግር ምንድን ነው?”

ይህ ልማዳዊ ጋብቻ በሴት ህጻናት ላይ የሚያስከትላቸውን ችግሮች ዘርዘር አድርገን እንመልከት። አንደኛ፣ ህጻናት የእናትን፣ የአባትን፣ የእህትንና የወንድምን ፍቅርና እንክብካቤ ሳይጠግቡ ከቤተሰብ በመለየት ለከፋ ሕይወት ይዳረጋሉ። ሁለተኛ፣ የትምህርት እድል እንዳያገኙና ትምህርት የጀመሩትንም እንዲያቋርጡ ያደርጋል። ሶስተኛ፣ በግዳጅ በሚፈጸምባቸው የወሲብ ጥቃት ምክንያት ለተለያዩ በሽታዎች ይጋለጣሉ። ካለእድሜያቸው የሚያረግዙና በወለድ የሚሞቱትም ብዙ ናቸው። አራተኛ፣ ካለእድሜያቸው የትዳር ሕይወትን የመምራት ግዴታ ስለሚኖርባቸው የስራ ጫና፣ የወንዶች ዱላ፣ ጭቅጭቅና ጭንቀት ያጋጥማቸዋል።

በዚህም ምክንያት ወደማያውቁት አካባቢ በመሰደድ ለእንግልትና ለሞት ይዳረጋሉ። ወላጆችም ለስርግና ምላሽ ሲባል በኢኮኖሚ ከመራቆታቸው በተጨማሪ በልጆቻቸው ላይ ለሚከሰቱት ተደራራቢ ችግሮች ምክንያት በመሆናቸው ሃዘናቸው መሪ ይሆንባቸዋል። ስለሆነም ማንኛውም ህብረተሰብ ይህንን ዓይነት አጉል ልማድ የማስቀረት ኃላፊነት አለበት።

1ኛ ቀን

ማዳመጥ

የተሳካ ራኔይ

ቃላት

ቀጥሎ ከቀረቡት ቃላት ተገቢ የሆኑትን መርጣችሁ ዓረፍተነገሮቹን አሟልታችሁ ዓፋ።

(እኩልነት፣ ባለፀጋ፣ ግልፅ፣ ራዕይዎ፣ ጓጓች፣ ተወሰነ)

- ሀ. ጽሑፋችን _____ ነው።
- ለ. የወደፊት _____ ዶክተር መሆን ነው።
- ሐ. ጥሩ እውቀት ለማግኘት _____ ።
- መ. _____ የሰፈነበት ህብረተሰብ መፍጠር ራዕይዎ ነው።
- ሠ. ያለጸድሜ ጋብቻው ተግባራዊ እንዳይሆን _____ ።

መነጠልና ማጣመር

1. የሚከተሉትን ቃላት ዋና ቃሉን ከቅጥያዎች ነጥላችሁ ዓፋ።
 - ሀ. ጥሩነት ለ. እድለኛነት ሐ. የበታችነት መ. ህጋዊነት ሠ. ወቅታዊነት
2. “-ነት” ያላቸውን አምስት ቃላት ጽፋችሁ ለመምህራችሁ አሳዩ።

2ኛ ቀን

ማንበብ

1. በቡድን በመወያየት ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ በቃላችሁ ስጡ።
 - ሀ. ያለጸድሜ ጋብቻ ማለት ምን ማለት ነው?
 - ለ. በአካባቢያችሁ ጋብቻ እንዴት ይፈጸማል?

2. ለሚከተሉት ጥያቄዎች አጫጭር መልሶችን በጽሑፍ ስጡ።

ሀ. “ከጥሩ ሰው ላስጠጋት” ሲል ምን ማለቱ ነው?

ለ. “ወላጆች ልጆቻቸውን በእኩልነት አያዩም” ሲባል ምክንያቱ ምን ይመስላችኋል?

ሐ. በአካባቢያችሁ ኢኮኖሚያዊ ቀውስ የሚያስከትሉ ጉዳዮች ምን ምን ናቸው?

መ. ያለዕድሜ ጋብቻ እንዳለ ቢቀጥል ስለሚከሰቱት ማህበራዊ ችግሮች ከቤተሰቦቻችሁ ጋር በመወያየት ያገኛችሁትን መረጃ ፅፋችሁ በክፍል ውስጥ አንብቡ።

ቃላት

በሚከተሉት ቃላት ዓረፍተነገሮችን ሥሩ።

ሀ. እኩልነት ለ. ሥራ ሐ. ማዳላት መ. መለየት ሠ. ጋብቻ ረ. አለመወሰን

መጻፍ

“ያለዕድሜ ጋብቻ የሚያስከትላቸው ችግሮች” በሚል ርዕስ ተገቢውን ስርዓተነጥቦች በመጠቀም ሁለት አንቀጾችን ጻፉ።

3ኛ ቀን

ማዳመጥ

የተሳካ ራእይ

በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቃላችሁ መልሱ።

ሀ. ሰላም አባቷን “የእኔን ራእይ ልታጨናግፍ አይገባም” ስትል ምን ማለቷ ነው?

ለ. ለሰላም ውጤታማ መሆን ምክንያቱ ምንድን ነው?

ሐ. ሰላም “ዕድሜዬ ገና አስራአራት ነው” ስትል ምን ማለቷ ነው?

ቃላት

የሚከተሉትን ቃላትና ሐረጎች ፍቺ በጽሑፍ ግለጹ።

ሀ. ሰፊነት ለ. እድል መንፈግ ሐ. መታደግ መ. አወጣ አወረደ

ማጣመር

የተሠመረባቸውን ቃላት አስተካክላችሁ ዓረፍተነገሮችን እንደገና ጻፉ።

- ሀ. እሱ መጽሐፍ አነበቡ።
- ሐ. እኔ ትምህርት ቤት ነገ ሄድኩ።
- ለ. እኛ ልብሴን ለበስን።
- መ. እኛ ጎበዞች ናችሁ።

4ኛ ቀን

ማንበብ

1. ለሚከተሉት ጥያቄዎች በቃላችሁ መልስ ስጡ።

- ሀ. ወላጆች ሴት ልጆቻቸውን ያለዕድሜያቸው በመዳራቸው ለምን ለምን ችግሮች ይዳርጋሉ?
- ለ. ያለዕድሜ ጋብቻ “ጎጂ ልማዳዊ ድርጊት ነው” የተባለው ለምንድን ነው?
- ሐ. በምንባቡ መሠረት ስደትና ሞት በምን ምክንያት ይከሰታሉ?
- መ. ያለዕድሜ ጋብቻ ከሚያስከትላቸው ጉዳዮች ሁለቱን ጥቀሱ።

ቃላት

1. የሚከተሉትን ቃላት ፍቻቸውን ከመዘገበቃላት ፈልጋችሁ ጻፉ።

- ሀ. ገፋ ለ. አካለመጠን ሐ. ያረጀ ያፈጀ መ. ግዳጅ ሠ. አዳበረ ረ. መራ

2. በሚከተሉት ቃላት ዓረፍተነገሮችን ሥሩ።

- ሀ. ተንገላታ ለ. ተደራራቢ ሐ. ለጋ መ. መሪ ሠ. ንብረት

መጻፍ

“ያለዕድሜ ጋብቻ” በሚል ርዕስ የቀረበውን ምንባብ ዋና መልእክት በአንድ አንቀጽ ጻፉ።

ግለንባብ

የያሬድና የጥሩነሽ ጉብኝት

የያሬድና ጥሩነሽ የሚባሉ ባልና ሚስት በአዲስ አበባ ከተማ ይኖሩ ነበር። እነዚህ ባለትዳሮች ባለጸጎች ነበሩ። በግራር ዛፍ ስር ተቀምጠው ስለሃገራቸው ይጨዋወታሉ። ጥሩነሽ፣ “ግን መቼ ነው አገራችንን የምንጎበኘው? ጊዜው ራቀኝ!” አለችው። “አንድ ቀን” አላት። “ያ ቀን ነው የናፈቀኝ” አለችው። በድንገት አንድ ፈረንጅ በአጠገባቸው አለፈ። ሁለቱም ፍዝዝ ብለው ተመለከቱት። ጥሩነሽ ቀደም ብላ፣ “ይኸውልህ፣ እኛ እዚህ ቁጭ ብለን የብሔራዊ ሙዚየምን ፣ የአንበሳ ግቢንና ሌሎች ቅርሶቻችንን አላየናቸውም። እነሱ ግን ባህርማዶ ተቀምጠው ስለቅርሶቻችን አሳምረው ይነግሩናል” አለችው። “እውነትሽን ነው፣ ስለቅርሶቻችን በሬድዮ ሰምተናል፣ በቴሌቪዥን አይተናል” አላት።

*** “ባዶነት” ማለት ምን ማለት ነው? “ሠርተን ማለፍ አለብን” ማለት ምን ማለት ነው? ***

ያሬድ ባዶነት ተሰማው። ጊዜ አላጠፋም፤ በቂ ገንዘብ ያዙ። ከሶስት ወር በኋላ ጉብኝታቸውን በአምስት ኪሎ ብሔራዊ ሙዚየም “ሀ” ብለው ጀመሩ። በውስጡ ባሉት ቅርሶችና መስህቦች ተገርመው ሳይጨርሱ ወደሰሜን ተራሮች ብሔራዊ ፓርክ ተጓዙ። ዋልያዎችንና ጭላዳ ዝንጀሮዎችን ተመለከቱ፤ ወደዲቸው። በማግስቱም ጉዟቸውን ወደባህርዳር አደረጉ። በጀልባ እየተዘዋወሩ ጣና ሃይቅንና ደሴቶችን ጎበኙ። ከዚያም ወደጢስ አባይ ሄደው የአባይን ፏፏቴ አደነቁ፤ በደስታም ተፍነከነኩ።

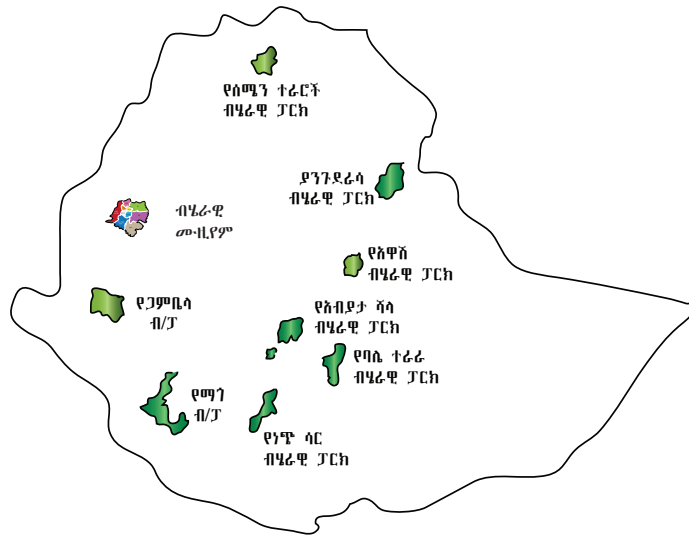
በሦስተኛው ቀን ወደላሊበላ ተገዘው ውቅር አብያተክርስቲያናትን ጎበኙ። ጥሩነሽ “እነዚህ የአባቶቻችን ድንቅ የኪነህንፃ ጥበብ ሥራዎች እንዴት ያምራሉ! ኮራሁባቸው” አለችው።

የላሊበላ ጉብኝታቸውን አጠናቀው ወደአክሱም አመሩ። በአክሱም ረጃጅም ድንቅ የሃውልት ስራዎች የበለጠ ተደነቁ። ጉብኝታቸውን አጠናቀው ወደአፋር አቀኑ። የኤርታኪሌን እሳተጎሞራ ሐይቅ ጎበኙ። ከጎድጓዳማው ቦታ እንደወጥ የሚንተከተከውን ቅልጥ ብርቱካናማ የአለት ፈሳሽ እያዩ ተደመሙ። በነጋታው ወደደቡብ ተገዘው የስምጥ ሸለቆ ሃይቆችን፣ የጢያ ትክል ድንጋይንና የኮንሶ እርከን ስራን ተመለከቱ። ከዚያም ወደአሮሚያ ሄደው የአዋሽ ብሔራዊ ፓርክን፣ በጅማ የአባጅፋር ቤተመንግስትንና የባሌ ተራሮችን ጎበኙ። ወደሃረር ተገዘውም፣ የጀጎል ግንብን አዩ። በመጨረሻም በሃገራቸው ተፈጥሯዊና ሰውሠራሽ ታሪካዊ ቅርሶች እየተነጋገሩ ጉዟቸውን ወደትውልድ ቀያቸው አዲስ አበባ አደረጉ።

1ኛ ቀን

ማዳመጥ

የቱሪስት መስህቦችን

ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛ መልሶችን በምንባቡ መሠረት በቃላት ሁስጡ።

- ሀ. የላሊበላ ውቅር አብያተ-ክርስቲያናት የተሠሩት ከምንድን ነው?
- ለ. አንበሳ ግቢ የት ይገኛል?
- ሐ. ባለታሪኮቹ በኦሮሚያ ክልል የጎበኟቸው የቱሪስት መስህቦች ምን ምን ናቸው?
- መ. የአክሱም ሀውልት የት ይገኛል?

ቃላት

በአዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት ለሚከተሉት ቃላት ፍቻቸውን በጽሑፍ ስጡ።

- ሀ. ቅርስ ለ. ማራኪ ሐ. ተፈለፈለ መ. አቅፎ ሠ. እምብርት

ማጣመርና መነጠል

1. “-ነት” የሚል መድረሻ ቅጥያ ተጠቅማችሁ ስድስት ቃላትን ጽፋችሁ በክፍል ውስጥ አንብቡ።
2. የሚከተሉትን ባለቅጥያ ቃላት በምሳሌው መሠረት ነጥላችሁ አሳዩ።
 - ሀ. ብልህነት ለ. ክፉነት ሐ. ባዶነት መ. ሆዳምነት ሠ. አሸናፊነት ፈ. ለምነት

2ኛ ቀን

ማንበብ

ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛ መልሶችን በምንባቡ መሠረት በጽሑፍ ስጡ።

- ሀ. ያሬድና ጥሩነሽ የት ይኖራሉ?
- ለ. ለነጥሩነሽ ጉብኝት መነሳሳት ምክንያት የሆናቸው ምንድን ነው?
- ሐ. ባለታሪኮቹ በቅድሚያ የጉብኝት የትኛውን የቱሪስት መስህብ ነው?
- መ. ባለታሪኮቹ በጣም የተደነቁበት የመስህብ ቦታ የትኛው ነው? ለምን?

ቃላት

1. የሚከተሉትን ቃላት ፍቺ ለንደኞቻችሁ በቃላችሁ ግለጹ።

ሀ. ግንብ	ሐ. ባህርማዶ	ሠ. ሸለቆ
ለ. ሃውልት	መ. ሃይቅ	ረ. ተራራ

2. የሚከተሉትን ቃላት የመዝገበቃላት ፍቻቸውን ፃፉ።

ሀ. ጎበኝ	ሐ. ጥበብ	ሠ. ተፍነክኩ
ለ. ተጨነቀች	መ. ሃሴት	

መጻፍ

የጉብኝት ቦታዎችን በአካል ተገኝተው ከመገባቸውና በቴሌቪዥን ከማየት የትኛው እንደሚሻል በቡድን በመወያየት ሁለት አንቀጽ ጽፋችሁ በክፍል ውስጥ አንብቡ። በፅሁፋችሁ ውስጥ ተገቢ ስርዓተነጥቦችን ተጠቀሙ።

3ኛ ቀን

ማዳመጥ

የቱሪስት መስህቦቻችን

1. ቀጥሎ የቀረቡትን ጥያቄዎች ባዳመጣችሁት ምንባብ መሠረት በቃላችሁ መልሱ።

- ሀ. የቱሪስት መናኸሪያ ማለት ምን ማለት ነው?
- ለ. “ደሴት” ምንድን ነው?
- ሐ. በደቡብ ክልል የሚገኙትን የቱሪስት መስህቦች ግለፁ?

ቃላት

2. በ “ሀ” ረድፍ ለሚገኙት ቃላት ከ “ለ” ረድፍ ተስማሚያቸውን መርጣችሁ አዛምዱ።

ሀ	ለ
1. እርከን	ሀ. ቋጥኝ
2. ቅርስ	ለ. ጥብቅ ቦታ
3. ብሄራዊ ፓርክ	ሐ. ቋሚ
4. አለት	መ. ውርስ ሃብቶች (እሴት)
5. ትክል	ሠ. ደረጃ

መነጠል

1. በዓረፍተነገሮች ውስጥ ያሉትን ቃላት “ቅፅል፣ ስም፣ ግስ” በማለት ነጥላችሁ ጻፉ።

ሀ. ብልሁ አሊ እርሻውን አረሰ።	መ. ጎብዟ ተማሪ ታጠናለች።
ለ. ህጻኗ ልጅ ዳቦ በላች።	ሠ. ላሚ ነጭ ናት።
ሐ. ጥቁሩ በሬ ተሸጠ።	

2. የሚከተሉትን ቃላት መነሻና መድረሻ ቅጥያዎች ከዋናው ቃል ለይታችሁ ጻፉ።

- ሀ. እንደበላህ ለ. ስለመጣች ሐ. ከመሄድሽ መ. እንደወጣህ

4ኛ ቀን

ማንበብ

1. ለሚከተሉት ጥያቄዎች በምንባቡ መሠረት በቃላችሁ መልስ ስጡ።

- ሀ. በምንባቡ ውስጥ የተጠቀሱትን የአዲስ አበባ ከተማ መስህብ ቦታዎችን ጥቀሱ?
- ለ. “ባዶነት” የሚለው ቃል ምንን ይገልጻል?
- ሐ. “ሠርተን ማለፍ” አለብን ሲባል ምን ማለት ነው?

2. በምንባቡ መሠረት ጥያቄዎችን በጽሑፍ መልሱ።

- ሀ. መስህቦችን ለመጎብኘት ምን ያስፈልጋል?
- ለ. ባለታሪኮቹን በደስታ እንዲፍነክነኩ ያደረጋቸው ምንድን ነው?
- ሐ. የኤርታኤሌ ልዩ ባህሪ ምንድን ነው?
- መ. የምንባቡን የመጨረሻ አንቀጽ ዋና መልዕክት በአንድ ዓረፍተነገር ጻፉ።

ቃላት

1. በሚከተሉት ቃላት ዓረፍተነገሮችን ሥሩና አውዳዊ ፍቻቸውን በቃላቸው ተናገሩ።

ሀ. ናፈቀ	ሐ. ተገረመ	ሠ. ማድነቅ
ለ. አለፈ	መ. ማግስት	ረ. ሃሴት

2. በሚከተሉት አያያዥ ቃላት ዓረፍተነገሮችን ሥሩ።

ምሳሌ፡- አንሻ አንደኛ ወጣች።

አንሻ አልደነቃትም።

በአያያዥ ሲጣመሩ፡- አንሻ አንደኛ ወጣች፤ ግን አልደነቃትም።

ሀ. ስለዚህ	ሐ. እና	ሠ. እንዲሁም	ለ. ምክንያቱም
ለ. ግን	መ. እንጂ	ረ. ይሁን እንጂ	

መጻፍ

የባለታሪኮቹን የጉብኝት ሂደት የሚገልጽ አንድ አንቀጽ ጻፉ።

ግለገብ

በአዲስ አበባ ከተማ የሚገኙ የቱሪስት መስህብ ቦታዎች

በአዲስ አበባ ከተማ በርካታ ሠው ሠራሽና ተፈጥሯዊ የቱሪስት መስህብ ቦታዎች አሉ። ሠው ሠራሽ ከሆነት መካከል የአፄ ምኒልክ ቤተ መንግስት፣ የአርበኞች የድል ሀውልት፣ አራት ኪሎ፣ አምስት ኪሎና ስድስት ኪሎ አካባቢ የሚገኙ ሙዚየሞች ይጠቀሳሉ። አንበሳ ግቢ እና የጉለሌ የእፅዋት ማዕከል ደግሞ ከተፈጥሯዊ የቱሪስት መስህቦች መካከል የሚጠቀሱ ናቸው።

የአፄ ምኒልክ ቤተ መንግስት በ1879ዓ.ም እንጦጦ ተራራ ላይ በንጉስ አፄ ምኒልክ ተመሠረተ። በውስጡም ንጉሱ ይገለገሉባቸው የነበሩ የመመገቢያ እቃዎች፣ አልባሳት፣ የጦር መሳሪያዎች እና ሌሎች ቁሳቁሶችን ለቱሪስት በሚሰብ መልኩ ይዞ ይገኛል። ይህ ቤተ መንግስት ለአሁኗ አዲስ አበባ ከተማ መመስረት መሠረት ሆኗል።

የአርበኞች የድል ሀውልት በ1944ዓ.ም በንጉስ አፄ ኃ/ስላሴ አማካኝነት አራት ኪሎ አደባባይ ተገነባ። ይህ የድል ሀውልት የቆመው ሀገራቸውን በጣልያን ጦር ላለማስደፈር አምስት አመታት ያህል መራር ትግል ያደረጉ አርበኞችን ለመዘከር ነው። ሀውልቱ ታሪካዊ ከመሆኑም ባሻገር ለአካባቢው ውበትን አጎናፅፏል።

የአራት ኪሎ ዩኒቨርሲቲ የተፈጥሮ ሳይንስ ሙዚየም በ1947 ዓ.ም ተቋቋመ። በኢትዮጵያ ብቸኛው የተፈጥሮ ሳይንስ ሙዚየም ነው። በሙዚየሙ ውስጥ በርካታ ልዩ ልዩ የፍጥረታት ዝርያዎች ይገኛሉ። በአብዛኛው ኢትዮጵያ ውስጥ ብቻ የሚገኙ ብርቅዬ ፍጥረታትን ይዟል። በርካታ ፍጥረታት አካላቸው እንዳይበሰብስ ኬሚካል ተቀብተው በሥርዓት ተቀምጠዋል። ሙዚየሙ በሁሉም ዝርያዎች አስራ ሦስት ሺህ አምስት መቶ የሚደርሱ ስብስቦች አሉት።

አምስት ኪሎ የሚገኘው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ሙዚየም በ1936 ዓ.ም ተቋቋመ። የቀድሞ ስሙም “አርኪዮሎጂ ሙዚየም” በመባል ይታወቃል። በዚህ ሙዚየም ውስጥ ከ1 ሚሊዮን የሚበልጡ በርካታ ቅርሶች ይገኛሉ። ከቅርሶቹም መካከል የአርዲን፣ የሠላምን እና 3.4 ሚሊዮን እድሜ ያላትን የሱሲን ቅሪተ አካሎች እናገኛለን። ከተለያዩ የአገሪቱ አካባቢዎች የተሰበሰቡ ቅርሶች ስላሉት ትንሿ ኢትዮጵያ እየተባለም ይጠራል።

የስድስት ኪሎ ዩኒቨርሲቲ ሙዚየም በ1968 ዓ.ም ተመሠረተ። በውስጡም ወደ 10 ሺህ የሚጠጉ ቅርሶች ይገኛሉ። ይህ ሙዚየም የአፄ ኃ/ስላሴ ቤተ መንግስት ስለነበር ንጉሱ ይገለገሉበት የነበሩ ልዩ ልዩ ቁሳቁሶች፣ የብሔር ብሔረሰቦችና ህዝቦች ቅርሶች ይገኛሉ።

ስድስት ኪሎ አካባቢ የሚገኘው አንበሳ ግቢ በ1948 ዓ.ም ተቋቋመ። በውስጡ የተለያዩ የዱር እንስሳት ዝርያዎች ይገኛሉ። እነሱም አንበሳ፣ ጦጣ፣ ጭላዳ ዝንጀሮ፣ ጥንቸልና የመሣሰሉት ይጠቀሳሉ። ይህን ግቢ በተለይ ህፃናት ብዙ ጊዜ ለጉብኝት ይመርጡታል።

የጉለሌ የእፅዋት ማዕከል በ2005 ዓ.ም ተመሠረተ። ምንም እንኳን በቅርብ ጊዜ የተመሠረተ ቢሆንም በውስጡ በርካታ የእፅዋት ዓይነቶችን ይዞ ይገኛል። ይህም የከተማ መስህብ ከመሆን ባሻገር ለከተማ ነዋሪዎች ስለእፅዋት አያያዝ ግንዛቤ ይሠጣል።

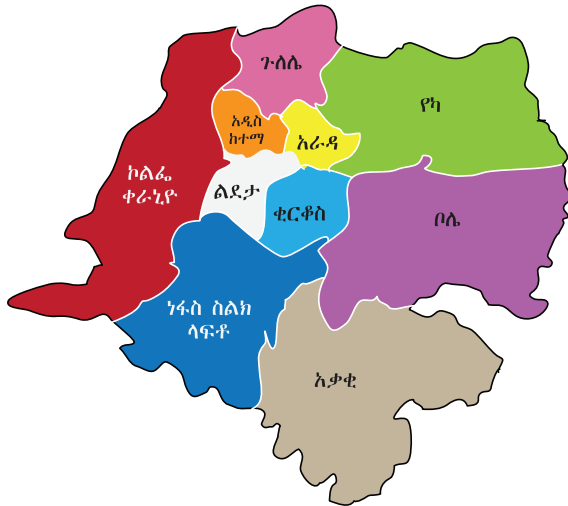
በአጠቃላይ ከላይ የተጠቀሱት ሠው ሠራሽና ተፈጥሯዊ የቱሪስት መስህቦች በአገር ውስጥም በአለም አቀፍ ደረጃም በርካታ ጎብኚዎች ያሏቸው ሲሆኑ ተጎብኚተው የሚሠለቹ አይደሉም።

ምንጭ፡ ከአዲስ አበባ ባህልና ቱሪዚም ቢሮ፣ (2002 ዓ.ም) መፅሔት፣ ለክፍል ደረጃው እንዲስማማ ተደርጎ የተወሰደ።

1ኛ ቀን

ማዳመጥ

ጉዞ ወደ አዲስ አበባ ከተማ መስህቦች

ጉዞ ወደ አዲስ አበባ ከተማ መስህቦች በአዲስ አበባ ከተማ የሚጎበኙ የቱሪስት መስህብ ቦታዎች

1. የአፄ ምኒልክ ቤተመንግስት
2. --አንበሳ ግቢ
3. የአርበኞች የድል ሃውልት
4. የጉሳሌ እጦታ ማዕከል
5. አራት ኪሎሜትር የተፈጥሮ ሳይንስ መ-ዚያም
6. አምስት ኪሎ የኢትዮጵያ ብሔራዊ መ-ዚያም
7. የስድስ ኪሎ የኒቨርሲቲ መ-ዚያም

ቃላት

ለሚከተሉት ጥያቄዎች ከቀረቡት አማራጭ ቃላት ተስማሚውን መርጣችሁ ዓረፍተነገሮቹን አሟሉ።

ጥንታዊ	መርሃ ግብር	መስህብ	አስጎብኚ
------	---------	------	-------

1. ቱሪስቶችን የሚመሩ ሰዎች ----- ይባላሉ።
2. እንጦጦ የሚገኘው የአፄ ምኒልክ ቤተመንግስት የቆዩ ነው።
የቆዩ ማለት ----- ማለት ነው።
3. መምህርቷ ለጉብኝት የሚሆን ዕቅድ አውጦ፤ በሚለው ዓረፍተነገር፤ ዕቅድ ማለት ----- ማለት ነው።
4. አዲስ አበባ ከተማ ውስጥ ብዙ የሚታዩ ቦታዎች አሉ።
የሚታዩ ቦታዎች ማለት ----- ማለት ነው።

መነጠል

1. የሚከተሉትን ቃላት መነሻና መድረሻ ቅጥያዎች ከዋናው ቃል ነጥላችሁ ዓፉ።

ሀ. በየዋህነት	ሐ. ከቅንነት	ሠ. በገራምነት
ለ. ከሞኝነት	መ. በወዳጅነት	ረ. በሠራተኝነት